

I. *Narratio Moysis constitutioni terræ geologis recognite non adversatur.*

Plures hodierni in geologia periti volunt terram primitus in fusione exstitisse, paulatim refixisse, centrum ejus adhuc incandescens esse, primitus herbis et plantis ornatam atque a variis bestiis inhabitatam fuisse, violentes cataclysmos a longis intervallis subiisse; hasque assertiones probant, 1° ex inspectione variarum substantiarum superpositarum quæ actionem aquarum evidenter demonstrant; 2° ex multis fossilibus ubique sparsis, et diversis modis in sinu terræ positis, inter quæ plurima evidenter pertinentia ad species hominibus semper ignotas; 3° ex structura ingentium montium qui e profundo maris, per vehementes commotiones prodire debuerunt; 4° ex experientia qua constat internum globi calorem eo fieri majorem quo altius penetratur, etc.

Inter facta allegata quædam negari possunt, ut pote rationibus sufficienter probantibus destituta: sic D. *Godefroy* supponit totam materiam creatam fuisse in statu vaporis subtilissimi, globos ex refrigeratione formatos fuisse, eorumque centra prius esse frigida debuisse quam superficies. Aliunde, non nisi corticem admodum levem globi nostri cognoscimus: ergo merito concludere non possumus, ex observatis, ad realem centri ejus statum. Ad explicanda facta non dubia, ut variæ species substantiarum superpositarum, permulta vegetalium et animalium fragmenta, apertissima signa mare continentia et altissimos montes cooperuisse, etc., diversa excogitata sunt systemata.

1° Quidam dicunt globum terrestrem e manibus Creatoris prodiisse cum signis vetustatis in eo impressis. Certe hujusmodi creatio potestatem Dei non excedit, sed repugnat supremæ veracitati Dei qui homines positivis argumentis deducere videretur in errorem.

2° Alii non pauci crediderunt formationes terrenas presentiam maris et magnas commotiones attestantes, cunctaque fossilia per diluvium a Moysæ descriptum explicari posse. At communiter hoc systema a peritis nunc rejicitur

ut insufficientis, ruit enim in conspectu multorum geologiæ factorum nuper observatorum, sibi concordantium, et cataclysmos diluvio a Moysæ descripto longe anteriores supponentium. Insuper legibus physicæ et chymicæ notis adversatur, v. g. circa corporum dissolutionem, etc.

3° Alii dicunt per dies creationis a Moysæ numeratas, intelligendas esse epochas plus minusve longas. Non insolitum est, aiunt, apud Judæos, verbum *diem* sumi ad exprimendum *tempus indefinitum*, quod in casu præsentis rationes intrinsecæ factum fuisse probant. Etenim, sol diem et noctem dividens non existebat ante diem quartum, juxta narrationem Moysis. Quinto die producta sunt reptilia, volatilia, cetera grandia, omnis anima vivens et in aqua motabilis; deinde, bestię terræ, et tandem homo qui super omnem creationem dominaretur. Terra, inquiunt, longe ante creationem hominis exstitit: aquæ eam totam cooperuerunt; se postea dividentes, formaverunt maria, et apparuit arida. Arida produxit herbas virentes, plantas et ligna. Reptilia, volatilia, pisces, conchæ omnis generis ex aquis divina Creatoris actione prodierunt: *Fecit Deus bestias terræ juxta species suas, et jumenta et omne reptile terræ in genere suo* (Gen. 1, 15).

Globo terrestri sic formato et habitato, vi interna nobis ignota vehementissime commoto, montes e profundo maris fuerunt elevati, aquæ maris versus alia loca fortiter pulsæ, nova constituerunt maria, novas relinquendo plagas exuviis maris refertas. Bestię terræ et plantæ commotionibus turbatæ et avulsæ, aquis subito involutæ, præcipitatæ fuerunt, modo promiscue, modo separatim, juxta varias directiones. Hinc contigit quod in sinu terræ, sub diversis materialium speciebus, reperiantur fossilia concharum, piscium, reptilium, vegetalium, bestiarum, etiam specierum in terrâ et in mari non existentium: intra ea autem nulla inveniuntur humana vestigia, scilicet neque ossa, neque ulla humanæ industriæ objecta. Nonne talis absentia demonstrat longam globi nostri existentiam et violentas in eo destructiones ope aquarum, ante hominis creationem?

Pro eo systemate, a pluribus sanctis Patribus indicato

et a D. Frayssinous exposito, sunt Deluc, Cuvier, Nérée-Boubée, Marcel de Serres, etc.

4° Sunt qui volunt facta geologiæ in sinu terræ observata et magnam antiquitatem supponentia, esse causarum naturalium effectus, regulares aut irregulares, qui, longis intervallis, ante creationem in Genesi descriptam sibi successerunt. Deus igitur, in hac hypothese, ante mundi præsentis existentiam, plures efformasset creationes, quæ, post durationem omnino ignotam, successive periissent. Ultima clade consummata, terram ad statum ingentis chaos redactam sumpsisset et totam creationem in Genesi narratam effecisset. Hinc facta geologica, mundo nostro antiquiora, narrationi Moysis nullatenus opponi possunt. Systema istud, quod Pererius excogitavit, defenditur a DD. Bukland, Wiseman, Deslouis, etc.

Circa valorem absolutum aut respectivum hujus vel alterius systematis, aut alii cujuslibet excogitati vel excogitandi, pronuntiare non intendimus: sufficit ut ostendatur multiplicata geologiæ systemata, quæ, secretario academici dictæ l'Institut, anno 1806, referente, jam 80 numerabantur, narrationi Genesis non contradicere.

II. Diluvium in cap. VII Genesis descriptum novis geologorum observationibus non adversatur.

Existentia magni cataclysmi a Moyse narrati, traditionibus populorum et multis geologiæ factis confirmatur.

1° Traditionibus populorum.

In fragmentis Berosi Chaldaei et Abydeni apud Eusebium (Præp. ev. l. 9, c. 11 et 12), et Syncellum servatis, reperitur historia diluvii evidentem habentis analogiam cum diluvio Genesis. In Mahrabarata, libro sacro Indorum, describitur diluvium, cujus existentia ultra quinque millia annorum non ascendit, et in multis simile est diluvio Moysis. In libris sacris Sinensium, præsertim in Chou-King, cap. 1, ejusdem generis narratur diluvium quod evenire debuit sub Yao, versus annum 2357 ante Christum. In opere dicto Les Annales de Philosophie chrétienne, t. XIII, p. 138,

referuntur vel indicantur testimonia in eundem sensum convergentia viginti et octo populorum. Qui antiquissima historiæ nationum monumenta perscrutantur, quotidie alia inveniunt indicia generalis hominum persuasionis quoddam olim exstitisse diluvium universale. Ergo 1°.

2° Illius existentia multis geologiæ factis confirmatur. Passim enim inveniuntur in terra, super materias diversæ naturæ: 1° notabilia deposita arenæ marinæ et lapillorum volutorum (*des bancs de cailloux roulés*), quæ non nisi per aquas pelagianas sic adduci et deponi potuerunt; 2° conchæ aliæque piscium maris et aquæ dulcis exuviæ permixtæ, speciebus nunc existentibus correspondentes, modo sparsæ, modo cumulatae in substantiis mobilibus, non longe a superficie terræ, in vallibus et usque in summitate montium; 3° fragmenta animalium animalibus nostris congenerum inter mobiles substantias (*terrains meubles*) coadunata, etiam in regionibus ubi talia animalia non vivunt; 4° multæ cavernæ et in rupibus fissuræ, in quibus acervantur promiscue terræ alluvionis, reliquæ a animalium et vegetalium diversarum specierum et regionum.

Multæ etiam reperiuntur moles minerales, quandoque ingentes, erraticæ (*blocs erratiques*), in plagis longe distantibus a massis ex quibus excisæ sunt et quarum observantur translationis vestigia, ordinarie du Nord-Est au Sud-Ouest. Inveniuntur etiam valles denudationis, *des vallées de dénudation creusées dans des plateaux élevés par l'action d'immenses courants, qui ont laissé à nu sur chacune de leurs parois les couches correspondantes du terrain violemment ouvert.*

Hæc aliæque ejusdem generis facta nullis tribui possunt causis naturalibus ordinariis: at, generali diluvio a Moyse descripto semel admissio, facile explicari queunt.

Si enim torrens abundanti pluvia subito inflatus, arbores eradicet, domos evertat, ingentes arbores secum trahat, lapides volvat, etc., quid accidere debuit tempore diluvii a Moyse descripti? Nam *rupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, et cataractæ cæli apertæ sunt, et facta est pluvia super terram quadraginta diebus et quadraginta noc-*

tibus... Et aquæ prævaluerunt nimis super terram, opertique sunt omnes montes excelsi sub universo cælo. Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes quos operuerat. (Gen. VII, 11 et seq.) Per centum et quinquaginta dies non imminutæ sunt aquæ; vento agitatæ ibant et redibant; debuerunt terram profunde subvertere, arbores et plantas eradicare, saxa e montibus excidere, animalium corpora volvere, versus omnes plagas disperdere, promiscue cum luto, arenis, conchis aliisque materiis infodere, modo per quemdam ordinem alias super alias ponendo, modo per confuse et sine ordine. Cum nulla tunc existerent littora maris, pisces cujuslibet generis super terram ierunt, sicque exuvias passim reliquerunt. Unde peritiores in rebus physicis et naturalibus viri unanimiter nunc dicunt actualem globi nostri superficiem referendam esse ad epocham non longe distantem, et ad causam unicam, generalem, uniformem, violentam et subitam. Sic, inter alios, *Deluc, André de Guy, membre de l'Institut (Moniteur des 30 et 31 décembre 1806), Dolomieu, Cuvier, etc.* Sic se habet *Cuvier, Discours sur les révolutions de la surface du globe*, p. 282 : « Je pense donc, avec MM. *Deluc et Dolomieu*, que s'il y a quelque chose de constaté en géologie, c'est que la surface de notre globe a été victime d'une grande et subite révolution dont la date ne peut remonter beaucoup au-delà de cinq ou six mille ans; que cette révolution a enfoncé et fait disparaître les pays qu'habitaient auparavant les hommes et les espèces d'animaux aujourd'hui les plus connues; qu'elle a, au contraire, mis à sec le fond de la dernière mer, et en a formé les pays aujourd'hui habités; que c'est depuis cette révolution que le petit nombre des individus épargnés par elle se sont répandus et propagés sur les terrains nouvellement mis à sec, et, par conséquent, que c'est depuis cette époque seulement que nos sociétés ont repris une marche progressive, qu'elles ont formé des établissements, relevé des monuments, recueilli des faits naturels et combiné des systèmes scientifiques. »
Artes, gubernia, populorum eorumque annales, monu-

menta et traditiones, terræ ad vegetationem idoneæ, et glebarum palustrium augmentio, littorei arenarum tumuli et alluviones, montium depressio aliaque hujus generis manifesta exhibent novitatis indicia. Ergo, nedum recentiores celebrium geologorum observationes narrationi Moysis circa diluvium contradicant, eam, e contra, ex omni parte confirmant.

Objicitur tamen 1° incredibile esse Noe arcam, qualis describitur, fabricare potuisse; 2° impossibile fuisse in ea, juxta mensuras assignatas fabricata, saltem duo eujuscumque speciei animalia, sive terrestria sive cælestia, cum pabulis necessariis includere; 3° impossibile pariter fuisse cuncta animantia, fera et mansueta, quadrupedia, reptilia, volatilia accersere, in arcam introducere, collocare, nutrire, curare; 4° insufficientes fuisse aquas ut altissimi montes cooperirentur; 5° incredibile esse genus humanum in diluvio generali periisse, siquidem inter multa bestiarum et plantarum fossilia, nulla reperiuntur humana.

R. 1°. Quidquid blasphemando et irridendo juxta morem suum dixerit *Voltaire (Dict. philos. art. Déluge)*, certum est Noe arcam a Moysè descriptam fabricare potuisse. Centum enim habuit annos ad opus istud perficiendum; absurde diceretur ipsi defuisse aut materias convenientes, aut operarios necessarios, aut instrumenta requisita, etc. Multo quippe tempore antea, *Tubalcain faber* fuerat in cuncta opera æris et ferri (*Gen. IV, 22*); ædificabantur domus et civitates (*ibid.*). Non minus insulsum esset contendere Noe ignorasse regulas ad stupendam hanc perficiendam machinam sequendas: ex hypothesis enim quod eas ignorasset, propria industria illas, durante tanto temporis spatio, adinvenire aut ab ipso Deo immediate discere potuisset. Ergo 1°, etc.

R. 2°. Arca, prout in cap. VI Genesis describitur, cuncta animalia cum pabulis et nutrimentis necessariis continere potuit; habebat enim 300 cubitos seu 500 pedes longitudinis (cubitus enim Ægyptius, quo probabiliter utebatur Moyses, erat 20 pollicum), 50 cubitos seu 83 pedes latitudinis et 30 cubitos seu 50 pedes altitudinis. Immensa

hæc capacitas per quatuor ordines (*étages*) divisa, abunde sufficere debuit ad continenda animalia et quæcumque includenda erant in arca. In primo enim ordine, id est in carena, poterat esse aqua sufficiens ad annum; in secundo, omnia pabula pro cunctis animalibus; in tertio, omnia animalia terrestria, quorum primigenæ species non sunt valde numerosæ, et pauca sunt ingentes. Supponamus in medio, per totam longitudinem, spatium 15 pedum vacuum, 34 pedes adhuc remanebant in utroque latere. Spatium illud poterat iterum per totam longitudinem separari in duas partes, quarum unaquæque 10 pedes habuisset, et 14 pedes adhuc superfuissent vacui. Quatuor igitur existissent longitudines 500 pedum cum 10 pedibus latitudinis. Si 500 pedes per 6 dividuntur, 83 habebuntur mansiacula seu stabula 6 pedes ex una parte et 10 ex altera habentia; 83 autem per 4 multiplicata, dabunt 332 stabula, certe multo vastiora pro plerisque bestiarum speciebus: duo vel tria coadunari potuerunt pro majoribus, v. g. pro elephantis, camelis, etc. In quarto autem ordine, aves et volatilia facillime collocari potuerunt. Vide D. Calmet, *Dissert. sur l'arche de Noé*; Bergier, t. 5; Duclot, *Bible vengée*, t. 2; de Genoude, t. 1er, etc.

Thévenard, *vice-amiral*, in commentariis, quæ tempore reipublicæ Gallicanæ scripsit (4 vol. in-8°), speciebus animalium enumeratis, eorum pabulis æstimatis et ponderatis, demonstrat arcam a Noe descriptam omnia hæc facile continere potuisse. (*Tribune catholique du 1er mai 1833.*) Ergo 2°.

R. 3°. Noe forsitan non potuisset, solis mediis naturalibus, cuncta animalia congregare, in arcam introducere, collocare, nutrire, curare; sed, Deo omnium domino interveniente, nihil sub his respectibus æstimari potest impossibile nec difficile. An omnes strictè species collegerit Noe, non intendimus definire. Deus, pro rationibus sibi notis, permittere potuit ut quædam species extra arcam relictæ perierint ac penitus sint extinctæ; sed nihil inde contra nos inferri potest: non deerat spatium in arca. Ergo 3°, etc.

R. 4°. Deus exhibetur in Genesi ut causa efficiens diluvii: at certe Deus tale diluvium efficere potuit: ex hypothesi quod aquæ existentes non sufficissent, alias in quantitate requisita creare easque postea annihilare, vel in novos abyssus præcipitare potuisset. Verum non necesse est ad novam creationem aquarum recurrere: Deus enim potuit aquas existentes dilatare, vim gravitatis suspendere vel mutare, fundum maris sublevare, aquas ejus latissimas et profundas in terras pulsare, vehementer agitare, omnia cooperire et subvertere, etc. Ergo 4°, etc.

R. 5°. Homines ante diluviu non dum erant numerosi, saltem respectu animalium; insuper habitabant præcipue regiones in centro Asiæ, ubi pauca admodum hucusque factæ sunt investigationes geologicæ: non mirum ergo si inter alia vegetalium et animalium fragmenta apud nos in visceribus terræ inventa, non reperiuntur fossilia humana.

Insuper, plures hodierni sagacissimi observatores prætendunt se invenisse, non quidem fossilia humana in rupibus incrustata, sed humanas reliquias (*des débris humains*) in mobilibus substantiis, in antribus et cavernis cum aliis fragmentis jacentes. Vide præsertim Huot. Ergo 5°, etc.

Nota. Quidam dixerunt diluviu fuisse locale, non vero universale. Sed hæc opinio adversatur, 1° physicis legibus, vi quarum liquidi æqualitatem altitudinis servant; 2° circumstantiis a Moyse descriptis: si enim aquæ totam cooperire non debuissent terram, ad quid constructio arce et in ea omnium animalium collectio? 3° verbis expressis Genesis, VI, 7: *Delebo, inquit Deus, hominem quem creavi a facie terræ, ab homine usque ad animantia, a reptili usque ad volucres cæli: penitet enim me fecisse eos*; et VII, 21: *Consumptaque est omnis caro quæ movebatur super terram, volucrum, animantium, bestiarum, omniumque reptilium quæ reptant super terram, universi homines et cuncta in quibus spiraculum vitæ est in terra mortua sunt.* Ergo, etc.